

FRA PETAR KNEŽEVIĆ
**MUKA GOSPODINA NAŠEGA ISUSA KRISTA
I PLAČ BLAŽENE DJEVICE MARIJE**

Skup pjevača:

Vri'eme došlo jur budući,
Da Sin Božji - hotijući -
Same naše rad ljubavi
Svoj vi'ek svrši svijet ostavi.
Htjede prije s učenicim,
Svojim vjernim nasljednicim,
U ljubavi večerati
I jaganjca blagovati.
Još za stolom On sjeđaše
I nauke njim davaše,
Kada Juda sam ustade,
Mislit svima s tim zadade.
U grad odmah tad poteče
I glavaram ovo reče:

Juda:

Što rekoste meni dati?
Noćas ću ga vam predati!

Skup pjevača:

Jer je prije kod njih bio
I sve s njima utvrdio,
Samo ovu noć čekaše,
Jer zgodnijom nju smatraše.
A kad njega saslušашe,
Pogodbu mu tad predaše,
I sva ci'ena preopaka
Bi trideset srebrenjaka!
Od njih četu još je htio,
Jer od puka strah ga bio:

Juda:

Noćas s njome poći ćemo
I našav ga svezat ćemo.

Skup pjevača:

Što god iska, sve mu daše,
Jer to željno dočekaše.
I noć mrka jur je bila,
Kad se četa uputila.
On pred njima gredijaše,
Jer vrtao znadijaše;
On je tamo dohodio
Većkrat s Meštrom i molio.

Znak im još je htio dati,
Po kom će ga prepoznati:

Juda:

Ja ću k njemu pristupiti,
Uz pozdrav ga poljubiti.

Skup pjevača:

Na molitvi Isus bješe,
Kada k vrtu već prispješe.
Juda tada sam poteče,
Poljubi ga pak mu reče:

Juda:

Evo sam se povratio,
Meštr', iz grada, gdje sam bio,
Zato li'epo pozdravljam te
I srčeno cjelivam te.

Skup pjevača:

Ovo kako reče Juda,
Navališe odasvuda,
S konopim ga utegoše
I nemilo povedoše.
Tada Gospa doma staše
Ter u srcu sve predaše,
Jer predobro znadijaše
Došlo vri'eme da bijaše:
Vid' Ivana, učenika,
Isusova ljubljenika,
Al' hoteći bolje znati,
Htjede njega upitati:

Riječi Gospine:

Nut se dragi moj, ustavi,
Ter mi zbiljne glase pravi,
Što s' od Sinka moga zgodi,
Gdje je, što l' se njem dogodi?
Ali, jer te plačna gledam,
Sva se tresem i sva predam,
Da će glas to tužan biti
I srce mi prostri'eliti!

Riječi Ivanove:

Kad već, Gospo, želiš znati,
Pravo ću ti sve kazati,
Sinoć, netom večarsmo
I s njim janjca blagovasmo,
Da bi primjer nama dao,
Svim je noge on oprao.

Pak pođosmo put Siona,
Prešav potok od Cedrona,
A kad potok taj pri'eđosmo,
U vrtao uniđosmo.
Do sred vrta s njim odosmo
Pak tu sva tri ostadosmo;
Malo dalje on poteče
Ter na голу zemlju kleče.
Na svoj obraz tu je pao,
Svom se Ocu molit stao,
Krvavo se tad znojeći,
Ove ri'ечи govoreći:
- «Oče čudne veličnosti,
Pun ljubavi, pun milosti,
Ako može kako biti,
Ne daj m' ovu čašu piti!» -
Još on tako tu klečeći
I još vruće sveđ moleći,
Eto Juda pred svim prvi,
Za njim vojska žedna krvi:
Juda tada k njem' poteče
Te: «Zdrav, Meštre!» njemu reče,
Pa himbeno njeg cjelova. -
A reče mu Meštar ova:
- «Prijatelju, što s' došao?
I to li je tvoj posao?
Tako l' ljubeć men' izdaješ,
Zlotvorima sad predaješ?» -
Tad svak na njeg' nasrtaše,
Uhvate ga i svezaše.
S njim se tada podigoše
I k Ani ga povedoše
Hodi brzo, sa mnom idi,
Za života još ga vidi,
Jer svak od njeg hlepno žudi,
Da ga sudac na smrt sudi.

Skup pjevača:

Kad ču Gospa tužne glase,
Od žalosti uzdrhta se
I ništa mu tad ne reče,
Već na zemlju suzna kleče.
A kad Gospi svi'est se vrati,
Sestrama se tad obrati:

Riječi Gospine:

Ah, moj Bože, bolna ti sam,
Sestre mile, tužna ti sam!
Ove glase čuvši sada,
Kako mili Sin moj strada!

Ah! moj Sinko pregizdavi,
Srećo moja i ljubavi,
Kud ću, kamo sad bez tebe?
Od boli sam izvan sebe!
Ajme, li'epa dušo moja,
Meni nema već pokoja;
Komu ću se sad uteći,
Komu žalost svoju reći?
Ajme! Juda, izdajniče,
Meštra svoga odmetniče,
Jao! Juda Iškarjote,
Što učini, nas sirote?
Mandaljeno, ustani se,
Sinku sa mnom uputi se;
Znaš, da ti je dobro htio
I da ti je Meštar bio.
I vas molim, sestre moje,
Jer po meni vam je svoje,
Ti, Ivane, nas čuvati
Hoćeš i put kazivati.

Skup pjevača:

Tužna Mati tad s' uputi,
Putem plaćuć plač preljuti;
Još su noćne tmine bile,
Kad su k dvoru pristupile.
Kad Isusa uhvatiše,
K Ani njega dopremiše,
Isus, pitan, progovori
I kratko mu odgovori;
Malkus pljuskom tad zamlati,
Zlo za dobro njemu vrati.
Taj udarac prenemili
Tužnu Majku gork' ucvili;
Ljuto ciknu to videći,
Pak zažali govoreći:

Riječi Gospine:

Ajme li'epo lice moga
Sinka dragog i miloga,
Ah! Moj Sinko, moj pokoju,
Sam ti vidiš žalost moju,
Nit ću prestat tugujući
Lice tako gledajući!

Skup pjevača:

Jošter Gospa naricaše,
Kad s' odatle posukaše,
Otud Kajfi vode njega
I pred njime optuže ga.

Svjetina:

Ovaj zakon novi daje,
Slušaj, suče, istina je!
Hram ću, veli, razoriti,
Pak u tri dni sagraditi.
Puk je čudno prevario
I zla dosta počinio;
Još se hvali, da j' od Boga
I Sin da je Svemogoga!

Skup pjevača:

Tada Kajfa usta gore
A oči mu mržnjom gore:

Kajfa:

Kaži ovdje po istini:
Ti si Božji Sin Jedini?

Skup pjevača:

Kad ću Boga spominjati,
Isus htjede čast mu dati,
Usta sveta tad otvori
I ovako progovori:

Riječi Isusove:

Kad odgovor, suče, želiš:
Božji Sin sam! - pravo veliš.
Ovako ti odgovaram,
I znaj dobro da ne varam.
Jednog dana svako pleme
Kano Suca vidjet će me,
Kada dođem na oblaku
Pravo sudit krivnju svaku.

Skup pjevača:

Tada Kajfa na te ri'eći
Srdito se ispopri'eći:

Kajfa:

Svjedočanstvo drugo što će,
Ne čuste li strašne zloće?
Ded' k Pilatu potecite,
Kažite mu i recite:
Umri'et mora po Zakonu
Za bezbožnu hulu onu!

Skup pjevača:

K Namjesniku kad su stigli,
Zaglušnu su buku digli:

Svjetina:

O pravedni gospodine,
Sudi krivca, nek pogine!

Skup pjevača:

Tada Pilat pitat stane,
Iz koje je Isus strane.
On bo jošte ne znađaše,
Da mu Irud kralj bijaše,
A kad sad je čuo za to,
Odgovori on im na to:

Pilat:

Kad je tako, čujte, ljudi,
Irud neka njemu sudi!
K njemu, dakle, vodite ga,
Bude l' krivac, sudit će ga!

Skup pjevača:

K Irudu ga povedošē,
A kad preda nj izvedošē,
Irud mu se obveseli
Jer g' odavna vidjet želi;
Zato svoje ri'eći strati,
Al Isus mu ri'eč ne vrati.
I zato se na nj rasrdi
I s vojskom ga svom pogrdi.
Tad i Majka posrćući
Za njim pođe sve plaćući,
Gorka bol joj srce peče,
Pa mu ove ri'eći reče:

Riječi Gospine:

A vidiš li, Sinko mili,
Kako tvoja Majka cvili?
Obazri se i vidi me,
I pogledom utješi me!
Ajme, Pravdo, već te nije,
Kad Irudov sud taki je!

Skup pjevača:

Dokle Gospa naricaše
I svom Sinku govoraše,
Sva dovrje po gotovu
Vojska k dvoru Pilatovu.
Sađe Pilat potom toga,
I videći svezanoga,
Nije čekat htio duže,
Zapita ih, što ga tuže.

Svjetina:

Gospodine, da zločinac
Posve nije i još hinac,
Ovdje ne bi svezan bio,
Nit' bi ga se tko dodio!
On bo veli, da j' od Boga
I Sin da je Svemogoga;
On zakone stavlja nove
Ter se našim kraljem zove!

Pilat:

Dobro, dakle! Kad velite,
Da je krivac, i želite,
Da pogine, vodite ga
I po Pismu sudite ga!

Svjetina:

To se nama ne pristoji,
Već u samu tebi stoji!

Skup pjevača:

Kad im Pilat ri' eči shvati,
K Isusu se on obrati:

Pilat:

Eto tebe Kraljem tvore:
Je l' istina, što govore?

Skup pjevača:

Buduć' dotle muče' stao
Isus ni ri'eč ne rekao,
U mučanju sad prestade,
Odgovor mu ovaj dade:

Riječi Isusove:

Il' s' od sebe to poznao,
Ili ti je tko kazao?
Kralj jesam li, pitaš ti me:
- Jesam! - to je moje ime.
Al' kralj nisam ovog svi'eta,
Jer da jesam, mnogo četa
Mene ovdje branile bi,
I ja vezan bio ne bih.
Ali sam se rodit htio,
»ovjekom se učinio,
Da izbavim svijet iz tmina,
Kažem, gdje je spas, istina.
U istini tko god hodi,
Mene, sluša i nahodi...

Ovako je, kako velim,
Jer spasenje svima želim.

Skup pjevača:

Kad ću Pilat, što govori,
On svjetini progovori!

Pilat:

Počekajte, ne bučite,
Nego pomno promislite!
Vi velite, da g' umorim,
A da drugo ne govorim;
A ja vama velim opet,
Zar ću Kralja vašeg propet?

Skup pjevača:

Namjesnika kad su čuli,
Do neba su glas dignuli:

Svjetina:

Drugog kralja mi nemamo,
Cesaru se svi klanjamo!
Hoće pravda mjesto svoje,
Osudi ga, jer pravo je.

Skup pjevača:

Pilat poče tad' misliti,
Kako će ga izbaviti.

Pilat:

Brzo, momci, uzmi te ga
Tere bičem izbijte ga!

Skup pjevača:

Njega sluge tu zgrabiše,
K stupu svezav tako biše,
Da ga svega krv oblila
I još zemlju natopila.
Tad spletoše čudnu krunu
Preoštrog trnja punu
Ter ga njome okruniše
I po glavi štapim biše.
Tako strašno izranjena
I tom krunom okrunjena
Pilat puku tu stojeći
Ukaza ga govoreći:

Pilat:

Evo čovjek, koji svoga
Nema lica ni ljudskoga.

A da rečem po razlogu,
Prava smaknut ja ne mogu.

Skup pjevača:

Gleda Majka milostiva
Sinka svoga jedva živa.
Ljuta bol joj srce peče,
Naričući ovo reče:

Riječi Gospine:

Ajme, Sinko, srce moje,
Tako li je Ti'elo tvoje!
U te gleda tužna Mati,
Ne može ti pomoć dati!
Glava, Sinko, kakva ti je?
Svak' bi reko, tvoja nije!
Kakav l' obraz diko moja,
Krvav i pun smrtna znoj!

Skup pjevača:

Jošter Gospa hotijaše,
Žalit, ali ne mogaše,
Jer svjetine vika staše,
Ter iz glasa svak veljaše:

Svjetina:

Osudi ga, Namjesniče,
»itav narod tako viče.

Skup pjevača:

Opet Pilat, jer viđaše,
Da kriv Isus ne bijaše,
Pustiti ga nastojeći
Reče njima govoreći:

Pilat:

Jur običaj ja vaš znadem
I trebuj da vam dadem
Krivca, koga vi želite
I za koga uzmolite.
A vi znate dobro sami,
Da blagdan je sutra vami:
Hoćete li radi toga
Barabana il' ovoga?
Jer Isusa znate, tko je,
A Baraban zna se, što je.
Ovaj nije ništa tako
Učinio zlo opako.
Nuder, dakle, promislite,
Koga ćete, i recite!

Skup pjevača:

Ovo Pilat govoraše,
Jer ga prava priznavaše,
Al' svjetina kad to čula,
Jednim glasom podviknula:

Svjetina:

Da tog propneš, svi velimo,
Barabana svi prosimo,
Jer taj Boga našeg psuje,
Govoreći, Sin da mu je!

Skup pjevača:

A kad Pilat ču te glase,
Onda većma uzboja se,
I opet ga pitat stane,
Od koje je došo strane.

Pilat:

Ded govori, što ne zboriš?
Zašto sa mnom ne govoriš?
Ne čuješ li, potrebniče,
Kako mnoštvo na te viče?

Skup pjevača:

Kano janje Isus staše
Dokle Pilat besjeđaše;
Sveta usta tad otvori
Te Pilatu odgovori:

Riječi Isusove:

Kad odgovor želiš čuti,
Po istini reći ću ti:
Ti imao vlasti ne bi,
Da zgor nije dana tebi,
Nit' bi sud tvoj valjan bio,
Da ne bude Bog hotio...
A tko me je tebi dao,
U veći je gri'eh upao.

Skup pjevača:

Čuvši Pilat, izvede ga,
Izranjena pokaže ga:

Pilat:

Što mislite? Drugi nije:
To je Kralj vaš! Gle, kak'i je!

Skup pjevača:

Kad te ri' eči razumješe,
Ko vukovi pobjesnješe:

Svjetina:

Propni njega, svi velimo,
A sve jedno govorimo!
Ovdje sudac, znamo, ti si,
A Cesarov zlotvor nisi:
Al' ako ga ne's suditi,
Carski čovjek ne ćeš biti.

Skup pjevača:

Ovo kad mu navijestiše
I Cesarom popri' etiše.
Sjede tada na pri' estolje
I reče im preko volje:

Pilat:

Uzmite ga, - vodi te ga,
Tere na Križ propnite ga.

Skup pjevača:

Kad osudu oni čuše,
Svi na njega nasrnuše,
Rastezaše, opet biše,
Pak na nj teški Križ staviše.
Tužna Majka sa sestrama
I pobožnim još ženama
Za vojskom se tad uputi
Gorko plačuć plač preljuti.
Tu kad Isus družbu vidje,
Da plačući za njim ide,
Pogleda ih dragostivo
I reče im milostivo:

Riječi Isusove:

O sionske jadne žene,
Ne plačite zarad mene,
Na vas iste vi cvilite
I na porod vaš žalite.

Skup pjevača:

Još ovako govoreći
Isus pade Križ noseći,
Ne moguć se već držati
Nit na nogam više stati.
S njim zločinca dva vođahu,
Koje smaknut hotijahu:
Jednom ime bješe Dižma,
A drugi se zvaše Gižma.

Kad to vidje tužna Mati,
Poče gorko naricati:

Riječi Gospine:

Ajme, Sinko, ljuta rano,
Moja diko i obrano!
Ah, to li sam dočekala,
Toga li se nagledala:
Da te tako pogrdiš,
S razbojnicim osudiš!
Već te molim, Sinko blagi,
Ah, premili i predragi,
Da mi dadeš Križ nositi,
Već ne mogu podnositi!

Skup pjevača:

Kad krvnici ugledaše,
Da još malo živ bijaše,
Da ne može ni hoditi,
A kamoli Križ nositi,
S njega teški Križ digoše
I Šimunu predadoše,
Od Cirence on se zvaše
Ter sa sela tad iđашe.
Kad na vrhu gore bješe
Kalvarije, tad vidješe,
Da sva vojska nad njim staše
I na Križ ga propinjaše:
A kad sve već dovršiše,
I Križ uzgor usadiše,
Isus počе tad moliti
I svom Ocu govoriti:

Riječi Isusove:

O moj Oče svemogući,
Jur na smrti ja budući,
Ti znaš da sam ispunio
Sve potanko, što si htio.
Činio sam, što je bolje,
I umirem drage volje.
Sad te molim, Oče mili,
Svrhu sviju ti se smili.

Skup pjevača:

Dok je Isus propet bio
I molitvu tu molio,
I lupeža dva propeše,
Pak se rugat s njim počеše:
Lupež pako govoraše,
S lieve strane što višaše:

Lijevi razbojnik:

Ako Božji Sin si pravi,
Nas i sebe sad izbavi!

Skup pjevača:

Ovo Gižme ri'eč bijaše,
A Dižma mu govoraše:

Desni razbojnik:

Ti sam znadeš, da smo krivi,
Nit je pravo da smo živi:
Al pravedan ovaj gine,
On je nevin, bez krivine!

Skup pjevača:

Pak Isusa gledajući
Reče njemu uzdišući:

Desni razbojnik:

Ti se sjeti duše moje,
Kad u carstvo dođeš svoje!

Skup pjevača:

Isus buduć njega čuo,
Na milost se jest ganuo,
I skrušena njeg videći
Utješi ga govoreći:

Riječi Isusove:

Kad je tako, ja ti velju,
Ispunit ću tvoju želju:
Danas kraj je tvome vaju,
Sa mnom bit ćeš ti u raj.

Skup pjevača:

Dok On tako govoraše,
Ispod Križa Majka staše,
Gledala ga i plakala,
Iz dna srca uzdisala.
No krvnici za porugu
Spremiše mu muku drugu
Žuč i ocat pomi'ešaše,
Pak tu gorkost pit mu daše!
Buduć Isus okusio
I okrutnost tu vidio,
Ne htje piti, nego svomu
Ocu reče nebeskomu:

Riječi Isusove:

Oče dobri, sve j' svršeno,
Što o meni bi rečeno:
Ja izvrših volju Tvoju,
Sad Ti dajem dušu svoju!

Skup pjevača:

Ovo rekav, malo dahnu,
Prignuv, glavu, ter izdahnu...

*Svi kleknu i u tišini mole,
a zatim nastave s pjevanjem*

Skup pjevača:

A kad Isus duh predade,
Čudno smućen svi'et ostade;
Svi'et osta vas pun tmine,
Jer preminu Kralj istine;
Sva se zemlja strašno strese,
Jer Bog-Čovjek smrt podnese.
Što j' od Majke tužne bilo,
Što li se je dogodilo?
Sveta Majka uzdisala,
Suzam Rane ispirala.
Pak ne moguć trpjet dalje
Na sve strane vapaj šalje:

Riječi Gospine:

O svi, koji prohodite,
Razmislite i vidite,
Je li žalost čija slična
Bila mojoj i prilična?
Evo Sinka ja izgubih,
Koga sa svim srcem ljubih,
Slavu, diku, ures svi'eta,
Od trideset i tri ljeta!
Ah moj Sinko pregizdavi,
Vruće živi sve ljubavi,
Smrt me stri'elja na sve strane
Videć ove strašne rane.
Ah, što li Ti učiniše
Kako l' zlobno umoriše:
Gore nego zlotvornika,
Neg' najgoreg razbojnika.
Oče višnji, svemogući,
Ja već reći ne znadući,
Velim samo: - Hvala Tebi,
Jer svog Sina primi k Sebi!

Skup pjevača:

Pokle Ivan, sin joj novi,

Sve za pogreb prigotovi,
Novoj Majci prikloni se
I ovako oglasi se:

Riječi Ivanove:

Ja znam, Majko, kako ti je,
Al plakati korist nije,
Jer da bude On hotio,
Ne bi sada mrtav bio.
Sve si ovo ti već znala,
Još kad si Ga na svi'et dala,
Nit je Tebi smrt njegova
Neka čudna stvar iznova.

Skup pjevača:

Dokle Ivan besjeđaše,
Majka s pomnjom njeg slušaše,
A govorit kad prestade,
Mrtvoga mu Sinka dade.
Kad na ruke njeg primiše,
Sve što treba učiniše,
Kako s čašću pristoji se,
Dragom Meštru dostoji se.
Mirom Ti'elo obloživši,
Pak u platno obavivši,
U grob novi sahraniše
I kamenom zaklopiše.
Žaleć, dakle, Majka Sina,
I tužeći sva družina,
Svak otide svojoj kući
Uskrsnuće čekajući.

VELIKI ČETVRTAK

u 7 sati jutarnja molitva časoslova

u 17,45 sati **Gospin plač**

u 19 sati misa Večere Gospodnje